

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXXI, broj 11

18. ožujka 2021.

cijena 200 Ft

Sambotelski dan ružičastih majica 4. razred s nastavnicom Klarom Marić

FOTO: TIMEA HORVAT

15. stranica

Krležini i HOŠIG-ovi srednjoškolski narodnosni stipendisti 3. – 4. stranica

Mirkova škrinja blagom

7. stranica

Tamburaške radionice u Pomurju

14. stranica

„Po jeziku dok te bude, i glavom će tebe biti!“

U povodu jedne tužne godišnjice

Stihovi hrvatskoga pjesnika Petra Preradovića vječno su upozorenje, ali i putokaz za očuvanje materinskog jezika, samim time i za jačanje nacionalnog identiteta. Među svima našim posebnostima jezik je najposebniji. Nalazimo se u mjesecu hrvatskoga jezika, stoga usprkos pandemiji koronavirusa ne možemo proći pored značaja materinskog jezika u našoj prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Tako ne možemo zaboraviti ni na santovačke događaje krajem 19. stoljeća, osobito 12. ožujka 1899. godine, kada je dio šokačkih Hrvata u Santovu u borbi za očuvanje materinskog jezika u Crkvi napustio čak i svoju pradjedovsku vjeru, prelaskom u pravoslavlje. Ne ulazeći u pojedinosti i prilike koje su dovele do takozvanog santovačkog slučaja, možemo samo zaključiti da je do toga došlo grubim okrnjivanjem stečenih jezičnih prava u Crkvi. Dodajmo, s nesagledivim posljedicama za šokačko-hrvatsku zajednicu. Prije nekoliko godina Hrvatska samouprava donijela je odluku da se taj dan proglašuje spomen-danom santovačke hrvatske zajednice, koji se uz niz redovitih kulturnih i jezičnih programa obilježava hrvatskom misom s nakanom za očuvanje katoličke vjere i materinskog hrvatskog jezika.

Iako je spomenuti događaj oslabio zajednicu santovačkih Hrvata, koja je u to vrijeme činila dvotrećinsku većinu u naselju, ona se nije dala, da bi kroz ovu 121 godinu očuvala svoj jezik, tradicije i običaje. Na jedinstven način u Mađarskoj, zahvaljujući zalaganju brojnih naraštaja hrvatska zajednica do danas je sačuvala ravnopravnost hrvatskoga jezika u Crkvi, kako u liturgiji tako i u raznim crkveno-vjerskim obredima, od krštenja preko vjenčanja do pogreba. Nažalost, nekada dvotrećinska većina ishlapila je na petnaest posto pučanstva čiji su razlozi dijelom politički iz prošlosti, a dijelom urbanizacijski i globalistički, naprosto zbog odseljavanja mladih „trbuhom za kruhom“. Međutim, hrvatska zajednica do danas ima redovite nedjeljne mise, sve crkvene i obiteljske vjerske obrede na hrvatskom jeziku, po čemu je zasigurno jedinstvena u Mađarskoj. S.B.

Glasnikov tjedan

Bolje ikakvo cjevivo u ramenu nego nikakvo, ukoliko bi se moglo sažeti raspoloženje većine pučanstva sredinom ožujka u Mađarskoj. Obilježili smo ovih dana i godišnjicu prvog uvođenja izvanrednih epidemioloških mjera, a od 8. ožujka opet su uvedene dvotjedne postružene epidemiološke mjere jer se broj oboljelih stalno povećavao. Kod nas je dostupno više vrsta cjeviva, a o načinu i prednostima kod cijepljenja brinu se nadležne službe i kućni liječnici, koji i određuju tko će koje dobiti prema skupini u koju je „uvršten“. Cjeviva nove generacije, mRNS, kao Pfizer/BioNTech i Moderna ne sadrže u sebi virus, ona organizmu tek prenose genetsku informaciju o virusu kako bi naš imunološki sustav lakše prepoznao stanice zaražene virusom. Cjeviva bazirana na adenovirusnom vektoru su AstraZeneca/Oxford, rusko cjevivo Gam-Kovid-Vak iliti Sputnik V. Kinesko cjevivo Sinopharm je cjevivo s „deaktiviranim“ virusom, s njime se za sada cijepi u Kini, Arapskim Emiratima, Peruu, Srbiji, Mađarskoj, dok su mnoge članice Europske unije izjavile kako neće cijepiti ni kineskim, ni ruskim cjevivom, sve dok ih Europska agencija za lijekove ne odobri. Istovremeno, mnogi znanstvenici misle kako nema razloga sumnjati u rusko i kinesko cjevivo, jer se radi o zemljama koje imaju visoki stupanj tehnologije i znanja. Za sada su u Europskoj uniji odobrena cjeviva samo tri proizvođača: Pfizer/BioNTech, Moderne te AstraZenece, ovih se dana očekuje da Europska agencija za lijekove preporuči odobrenje za cjevivo američkog proizvođača Johnson&Johnson.

Adenovirusna cjeviva su isto toliko dobra kao i cjeviva nove generacije, kažu stručnjaci, jer su u njima bezopasni adenovirusni vektori, koji dostavljaju genetičke instrukcije za sintezu glavnog antigena virusa SARS-CoV-2, koji nakon toga izaziva imunološku reakciju našeg organizma. To je neškodljiv adenovirus, kojem je dodatno onemogućeno da se „razmnožava“ u našem organizmu. I tako to je to, što možemo o cjevivima pohvatati i mi, novinari laici.

I dok se dio moje šire i uže obitelji ovih dana cijepi i nadu traži u cjevivu, dio njih još uvijek je skeptičan. A statističke brojke su zabrinjavajuće, kako u Mađarskoj tako i njenom susjedstvu. Kod nas je cijepljeno

do sada više od milijun građana. U trećem smo valu virusnog napada. Oko osamsto ljudi je na respiratorima. Jako puno.

S nadnevkom od 9. ožujka u svijetu je bilo do sada 117,1 milijuna zaraženih, 2,6 milijuna ljudi je umrlo od zaraze koronavirusom, a 66,3 milijuna oboljelih je izliječeno. Podaci su to koje je iznijelo baltimorsko sveučilište John Hopkins. Zaraza je danas prisutna u 192 zemlje svijeta, a najviše je zaraženih u Sjedinjenim Američ-

kim Državama, oko dvadeset milijuna ljudi. Slijede Indija, Brazil, Rusija, Velika Britanija, Francuska, Španjolska, Italija, Turska, Njemačka, Kolumbija, Argentina, Meksiko, Poljska, Iran, Južnoafrička Republika, Ukrajina, Kina. U Kini po podacima od 9. ožujka ima oko sto tisuća oboljelih. Svjetska zdravstvena organizacija je prošle godine 11. ožujka objavila kako imamo svjetsku epidemiju koronavirusa, koja se počela širiti iz kineskog grada Vuhan prosinca 2019. godine.

Od izbijanja zaraze do sada u Mađarskoj je zaraženo 475 207 osoba, umrlo je njih 16 146, ozdravilo je 338 946 osoba. Po podacima od 9. ožujka u karanteni je 40 869 osoba, a od izbijanja bolesti do sada je napravljeno 3 891 778 testova.

Branka Pavić Blažetin

„Od izbijanja zaraze do sada u Mađarskoj je zaraženo 475 207 osoba, umrlo je njih 16 146, ozdravilo je 338 946 osoba.“

Krležini i HOŠIG-ovi srednjoškolski narodnosni stipendisti

Narodnosna srednjoškolska stipendija dodjeljuje se od 2011. godine. Prve srednjoškolske narodnosne stipendije na prijedlog uprave budimpeštanskog HOŠIG-a 2011. godine dodijelio je tadašnji zamjenik premijera i ministar javne uprave.

Stipendije se putem javnog natječaja dodjeljuju srednjoškolcima koji pohađaju jednojezične ili dvojezične narodnosne gimnazije u Mađarskoj, odnosno ako neke narodnosti nemaju gimnazije, srednjoškolcima koji pohađaju nastavu datog narodnosnog jezika. Namjera je i cilj pomoći darovitim učenicima koji pripadaju narodnosnoj zajednici i imaju prosjek ocjena iznad 4,00 te su aktivni članovi narodnosnih zajednica, sudjeluju u kulturnom životu škole, a pri ocjeni zahtjeva (natječaja) uzimaju se u obzir i socijalno stanje učenika te daljnji planovi glede školovanja.

Ovo je deveta godina u kojoj se isplaćuje stipendija i druga otkako je dobivaju dva predložena srednjoškolca iz svake ustanove. Prethodnih godina, za one koji su je dobili od 2011. do 2017., srednjoškolska narodnosna stipendija iznosila je 60 tisuća forinti mjesečno, a dobivao ju je samo jedan srednjoškolac po ustanovi. Od 2019. odlučeno je da srednjoškolsku narodnosnu stipendiju dobivaju po dva kandidata, naime to su tražili ravnatelji škola i narodnosni predstavnici u Mađarskom parlamentu. Svaki učenik stipendiju dobiva dvadeset mjeseci.

Imena Krležinih gimnazijalaca dobitnika srednjoškolske narodnosne stipendije od 2011. godine do danas

- 2011. –
- 2012. Marta Fanni Gavallér
- 2013. Zrinka Anna Szabó
- 2014. Bence Gyöngyös
- 2015. Patricio Čahut
- 2016. Valerija Simon
- 2017. Bernadeta Turul
- 2019. Angyalka Sztázics i Kata Egri
- 2020. Vanessza Újházi i Leon Gerencsér

Imena HOŠIG-ovih gimnazijalaca dobitnika srednjoškolske narodnosne stipendije od 2011. godine do danas

- 2011. Nerina Petrevszky
- 2012. Laura Tišlerić
- 2013. Jadranka Čepelsiget
- 2014. Rebeka Bús
- 2015. Andrej Kiš
- 2016. Dušan Grković
- 2017. Deniza Dancs
- 2018. Tena Šindik
- 2019. Réka Ribarics i Martin Bences
- 2020. Viktória Kettinger i Ábel Boros-Krabok

U proteklih devet godina skoro 160 učenika srednjoškolskih narodnosnih ustanova dobivalo je i dobiva stipendiju.

Srednjoškolska narodnosna stipendija trenutno mjesečno iznosi 30 tisuća forinti, a isplaćuje se u trajanju od dvadeset mjeseci tijekom dvije posljednje srednjoškolske godine. Školske godine 2020./21. srednjoškolsku narodnosnu stipendiju dobilo je 34 učenika 11. razreda iz sedamnaest srednjih škola. Među njima i dvoje učenika Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže i dvoje učenika budimpeštanskog HOŠIGA-a. Zamolili smo sadašnje stipendiste Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, učenice 12. razreda Angyalku Sztázics i Katu Egri te učenike 11. razreda Vanesszu Újházi i Leona Gerencséra da nam se ukratko predstave. Evo što su nam poslali.

Isti zahtjev uputili smo i sadašnjim stipendistima HOŠIG-a učenicima 12. razreda Réki Ribarics i Martinu Bencesu te učenicima 11. razreda Viktóriji Kettinger i Ábelu Borosu-Kraboku da nam se ukratko.

Zahvaljujemo se učenicima na suradnji.

ZOVEM SE LEON GERENCSÉR,

imam 17 godina, pohađam 11. razred škole Miroslava Krleže u Peču-hu. Moj otac je hrvatsko-mađarski državljanin rođen u Zagrebu, gdje je živio sve do svoje 20. godine. Cijela njegova obitelj i danas živi u Hrvatskoj, zbog čega svake godine tamo provodim po nekoliko dana, što tu zemlju čini mojim drugim domom. Hrvatskim jezikom bavim se od svog rođenja, od prvih rima i priča, a moj otac i ja i dalje razgovaramo isključivo na hrvatskom, jačajući time hrvatski jezik i kulturu.

Školski centar Miroslava Krleže odmalena je moj drugi dom, bilo je prirodno da me moji roditelji ovamo upišu nakon predškolske dobi: ovdje sam završio osnovnu, a tu planiram završiti i srednju školu. U mom životu vrlo je važno što postoji zajednica koja omogu-

čuje Hrvatima da pripadaju manjini, njeguju svoju kulturu i izgrađuju odnose. Škola i učitelji koji u njoj rade pružaju puno mogućnosti za naš razvoj, to jest ostvarenje naših snova, a možemo stjecati i sjajna iskustva na raznim hrvatskim programima.

Do 6. razreda osnovne škole bio sam uzoran učenik s prosjekom ocjena 4,7-4,8. Pored matematike i informatike hrvatski jezik mi je najdraži predmet, nakon završetka srednje škole planiram nastaviti studije u tom smjeru, moj planirani izbor uključuje hrvatsku učiteljsku karijeru i slavistiku.

Osim škole sudjelujem i u životu hrvatske zajednice u Mađarskoj, smatram da je važno zadržati što više starih običaja i tradicija kako bismo ih mogli očuvati i prenositi sljedećoj generaciji. U slobodno vrijeme puno čitam, i to i na hrvatskome, volim zabavne i fantastične knjige, ponekad pokušavam napisati pjesmu ili priču na svom jeziku zbog njegove osobitosti i ljepote. Kulturu volim upoznavati slušanjem i gledanjem, bilo da se radi o glazbi, kazališnoj predstavi, filmovima ili posjetu muzeju.

ZOVEM SE ANGYALKA SZTÁ-

ZICS, imam 17 godina. Po mami sam Mađarica, a po tati Hrvatica, Bošnjakinja. Hrvatski jezik počela sam učiti u osnovnoj školi, u Obrazovnom centru Miroslav Krleža. Nije bilo upitno da ću ovdje nastaviti svoje školovanje. Trenutačno pohađam 12. razred. Već u osnovnoj školi odlazila sam na natjecanja iz hrvatskog jezika i književnosti, kako bih iskušala i razvila svoje znanje. Prošle godine sam postigla četvrto mjesto na OKTV-u. Poslije mature želim studirati fizioterapiju, u prvom redu kako bih se mogla baviti sportašima. Usto bih se rado bavila i prevođenjem. U mom životu uvijek je bio prisutan sport. Bavim se plivanjem već 12 godina. Slobodno vrijeme provodim u prirodi ili kuham, ali najviše volim biti s obitelji i prijateljima.

ZOVEM SE VANESSZA ÚJHÁ-

ZI. Pohađam školu Miroslava Krležu u Pečuhu više od 10 godina, išla sam i u naš vrtić pa stoga mislim da sam već toliko naučila ovaj poseban jezik da bih mogla reći: „To je moj materinski jezik“. Jako mi puno znači što su me roditelji upisali u ovu školu. Mislim da sam na najboljem mjestu. Ispunjena sam zadivljujućim ponosom prema našoj ustanovi, koja nam pomaže da još lakše savladamo, osjetimo i upoznamo hrvatski jezik.

Od 6. razreda stalna sam članica školskog zbora. Svake godine nastupamo na raznim manifestacijama, pjevamo hrvatske pučke pjesme. Ogromno je iskustvo i čast biti članom takve zajednice.

Tijekom tih kratkih 10 godina otkada ga učim hrvatski jezik mi je postao prvobitan u životu, zaljubljena sam u hrvatsku kulturu, pjesme, tradiciju, životni stil i hrvatske gradove.

ZOVEM SE KATA EGRI,

rođena sam 26. 07. 2002. u Pečuhu. Živim u Mohaču. U tom gradu sam išla u vrtić i osnovnu školu. U to vrijeme počela sam plesati u Čitaonici mohačkih Šokaca. U osnovnoj školi pohađala sam smjer glazbenog odgoja, gdje sam dobila volju za glazbu. Od 2016. godine pohađam hrvatsku gimnaziju Školskog centra Miroslava Krležu u Pečuhu. Istodobno sam počela plesati u Plesnom ansamblu „Baranja“. Ova mi je posljednja gimnazijska godina, želim uspješno položiti maturu. Školovanje želim nastaviti u Pečuhu, na ekonomskom smjeru.

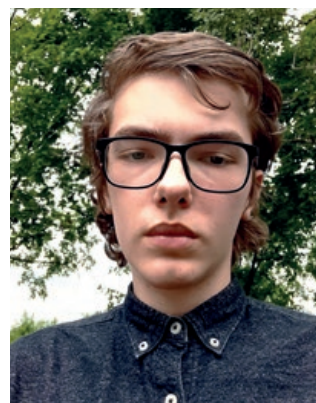
ZOVEM SE ÁBEL BOROS-KRA-

BOK. Rođen sam u Subotici 11. lipnja 2003. Školovanje sam počeo u Subotici, a već od petog razreda nastavio u Kečkemetu.

U Subotici sam se već kao malo dijete često susretao s hrvatskom kulturom, književni jezik čuo sam prvenstveno u crkvi, kad sam išao na bogoslužje s bakom, čija je majka bila Hrvatica. Moj dida mi je puno pričao o Bunjevcima i njihovom načinu života, govorio je puno više hrvatski i bunjevački nego mađarski pa sam već tada naučio neke riječi. Kasnije, kad sam već živio u Kečkemetu brzo sam naišao na Hrvatsku samoupravu i upoznao puno zanimljivih i pametnih ljudi. Puno sam naučio od starijih članova o kulturi Hrvata u Mađarskoj. Doznao sam i za školu, HOŠIG u Budimpešti, gdje se njeguje hrvatski jezik i kultura. U izboru škole ključnu ulogu je imala želja za njegovanjem kulture i jezika naših predaka. Tako sam izabrao HOŠIG. Na žalost, poslije smrti tadašnjeg predsjednika moja je veza sa samoupravom u Kečkemetu olabavila, nisam pronalazio vremena da odlazim kući. Radi osobne zabave počeo sam se baviti još više poviješću Hrvata.

Moje zanimanje za povijest postalo je toliko jako da sam počeo slikati povijesne teme i narodne običaje. Tvrdave su postale moj omiljeni motiv. Brzo sam postigao i uspjeh s jednom slikom koju sam izradio za natječaj „Croatia 2020“. Bilo mi je vrlo lako, jer sam obradio temu iz hrvatske narodne baštine. Za inspiraciju sam uzeo Dužijancu, koja je bunjevački blagdan proslave novog kruha i obilježava kraj žetve. U školi sam učio plesati narodne plesove i svirati tamburu. Ali slikarstvo mi je draže i lakše.

Nemam još konkretne planove za budućnost, kao cilj u životu želim njegovati običaje mog rodnog kraja i svojim radom među mladima širiti poznavanje povijesti naših predaka.

ZOVEM SE RÉKA RIBARICS.

Učenica sam 12. razreda Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đaćkog doma u Budimpešti. Rođena sam 24. srpnja 2002. u Budimpešti. Živim u Tukulji, ali po ocu imam zalske korijene. Išla sam u tradicionalni vrtić gdje sam upozнала tradicionalne igre, pjesme i plesove narodnosti koje žive u Tukulji.

Pohađala sam Osnovnu školu Sándor Weöres, gdje sam počela učiti hrvatski jezik od prvog razreda. Od petog razreda pored hrvatskog jezika počeli smo učiti i hrvatski narodopis, što je za mene bilo jako zanimljivo. U slobodno vrijeme sam plesala i sudjelovala na nekoliko natjecanja, bila sam i na međunarodnom natjecanju na kojem sam mogla koristiti svoje jezično znanje. Pored toga sam mogla razgovarati i sa stranim plesačima koji svakog ljeta dolaze na međunarodni folklorni festival u Tukulji. U međuvremenu sam umjesto plesa počela igrati rukomet, kojim se bavim do danas.

U osnovnoj školi sam posjetila Garu, gdje sam pomalo upozнала tradiciju i dijalekt. Ovaj izlet i dani otvorenih vrata HOŠIG-a potvrdili su da bih željela nastaviti u hrvatskoj gimnaziji. Osim gimnazije

primljena sam i u učenički dom. Bila sam vrlo sretna što sam mogla nastaviti školovanje tamo gdje sam htjela.

U početku je bilo vrlo čudno bez roditelja u učeničkom domu, gdje smo uglavnom govorili hrvatski. Danas to uopće nije čudno, pronašla sam svoje prijatelje s kojima sam u vrlo dobrim odnosima. Drago mi je što živim u učeničkom domu, jer si uzajamno možemo puno pomoći. U domu sam aktivna članica učeničke zajednice, a osim toga pokušavam koliko je god moguće raditi i u školi.

Sudjelujem u radu plesne skupine „Tamburica“, u čemu jako uživam. Često idemo na nastupe i turneje po Mađarskoj i izvan nje. Sjećam se kako je bilo dobro obući narodnu nošnju na prvim predstavama. Znam da ću se uvijek sjećati tih trenutaka.

Jako mi se sviđa život u našoj ustanovi, ovdje su mi prijatelji i osjećam se kao da sam u jednoj velikoj obitelji.

Smatram da zajednica daje puno snage u učenju, a i u životu.

U školi sam upoznala djevojku s kojom sam u vrlo dobrim odnosima, išla sam s njom u Gari na prelo, što je bilo vrlo vrijedno iskustvo. Osjećala sam se izvrsno, kao i na svim sličnim balovima na kojima sam bila.

Puno mogu zahvaliti školi, uz mnoštvo uspomena i zabave dobila sam narodnosnu stipendiju, upoznala svog najboljeg prijatelja, a škola mi je otvorila i mogućnosti u nastavku života.

Bila sam jako sretna kad sam dobila stipendiju, pokušavam učiti dobro, kako bi škola i obitelj bile ponosne na mene.

U školi se trudim dati sve od sebe. Učenje mi ide uglavnom dobro. Iako ima lakših i težih trenutaka, na svu sreću pomažu mi nastavnici i učenici.

Prošle godine smo mogli isprobati digitalnu nastavu: to je s jedne strane bilo pozitivno, a s druge strane bilo je i teških trenutaka.

Ove je godine nastava počela u normalnom redu, počeli smo se pripremati za maturu, na kojoj bih trebala postići jako dobar rezultat, jer želim nastaviti u visokom obrazovanju. Kao i u proljeće i sad imamo digitalnu nastavu, što je možda pomalo teže, ali ima i pozitivnih strana. Imamo online sate, a zadaću dostavljamo u mailu, malo nam je lakše nego što je bilo na proljeće.

Nakon uspješne mature školovanje želim nastaviti u području turizma. Imam nekoliko planova vezano uz turizam.

Nadam se da ću postići svoje ciljeve i da će moji najdraži biti ponosni na mene.

ZOVEM SE MARTIN BENCES.

Moje ovozemaljsko putovanje krenulo je iz Velike Kaniže 10. lipnja 2001. godine. Majka mi je Hrvatica iz Kerestura, a otac također Hrvat iz Belezne. Pohađao sam Osnovnu školu Nikola Zrinski u Keresturu. Tamo sam počeo učiti hrvatski jezik, kojeg sam učio sve do osmog razreda. Osnovna škola bila je vrlo važan dio mog života. Jako sam volio učiti i sudjelovati u raznim aktivnostima. Bio sam član školskog tamburaškog orkestra i Zrinskih kadeta. Ali na kraju osmog razreda morao sam odlučiti kamo dalje. Izbor je pao na budimpeštansku Hrvatsku Gimnaziju. Tamo sam počeo srednjoškolsko obrazovanje. U nultom razredu pripremio sam se iz hrvatskog jezika, a nakon toga krenuo sam u gimnaziju. Jako volim učiti u HOŠIG-u, koji mi je kao obitelj. Živim u učeničkom domu, to mi puno daje u životu. Tu su mi i prijatelji iz razreda. Mislim da oni koji

žive u učeničkom domu na život gledaju sasvim drugačije. Redovito glumim a kazališnoj predstavi „Vremeplov“ i pokušavam biti aktivan član školske zajednice. Najveća čast mi je bila kada sam prošle godine dobio narodnosnu stipendiju. Vjerujem da sam je zaslužio. Pokušavam raditi i učiti tako da moja škola bude ponosna na mene. Trenutno sam učenik 12. razreda, moramo se koncentrirati na maturu. Najveće priznanje koje sam dobio od škole bilo je kada su me predložili jednoj turističkoj agenciji koja je organizirala putovanje vlakom tj. hodočašće u Međugorje: tada me je ravnateljica zamolila da budem prevoditelj hodočasnicima. To mi je jedno od najvećih priznanja, na čemu se ravnateljici i ovaj put želim zahvaliti. Nakon mature želio bih studirati u Zagrebu na Bogoslovnom fakultetu, kako bih povezao mađarski i hrvatski narod. Naravno, povezivanje nije dovoljno samo u području vjere, nego i u raznim drugim područjima. Zato sam se u jesen prošle godine kandidirao na manjinskim izborima, gdje sam dobio mandat i postao članom keresturske Hrvatske narodnosne samouprave. Vjerujem da je biti pripadnikom neke narodnosti nešto što život čini sasvim drugačijim. Jer kako je rekao sveti Stjepan: narodnosti su cvjetovi jednog naroda.

Molim Boga da moj životni put bude po njegovom planu, i nek me vodi tamo gdje sam potreban. A kako dalje to ćemo doznati kasnije...

ZOVEM SE VIKTÓRIA KETTINGER. Rođena sam 28. srpnja 2002. godine u Bonyhádu. Živim u Gari. Učenica sam HOŠIG-a.

Moja mama, Angéla Kurta je medicinska sestra. Imam dvije sestre, one su mlađe. Hrvatskog sam podrijetla. Već 14 godina živim u Gari. Hrvatski jezik počela sam učiti u vrtiću. Osnovnu školu sam pohađala u Gari. Hrvatski sam učila pet puta tjedno. Osnovnu školu sam završila s dobrim rezultatom. U slobodnom vremenu plešem, pjevam, družim se s prijateljima. Jako volim plesati i pjevati, plesati sam počela već u vrtiću. Moj omiljeni ples je Bunjevački ples. Volim plesati, jer kad plešem osjećam se kao da sam na sceni, a svijet je moj. Članica sam nekoliko plesnih skupina

Počela sam pjevati prije šest godina. Prije dvije godine bila sam na natjecanju MiCROfon u Petrovom Selu. Nisam se plasirala, ali sam stekla iskustvo. Jako volim Hrvatsku i hrvatsku kulturu. Najdraži grad u Hrvatskoj mi je Zagreb.

HOŠIG sam odabrala jer sam se htjela baviti hrvatskim jezikom. Gimnazijsko školovanje počela sam 2017. godine. Išla sam u nulti razred. Već u nultom razredu sam s plesnom grupom „Tamburica“ nastupila u Hrvatskoj. Zbog nastupa sam puno putovala, i u Hrvatskoj i u Mađarskoj. U Budimpešti živim u učeničkom domu, ali često putujem kući. Puno plešem i pjevam u Gari. Sudjelujem na kulturnim programima. Aktivna sam u životu zajednice i programima u svojoj školi. U školi puno učim. Trenutno sam na polovici gimnazijskog školovanja. Uspjela sam svoje jezično znanje podići na višu razinu.

Na kraju gimnazije položiti ću maturu. Poslije želim ići na fakultet. Nakon toga želim raditi.

Kristina Goher – Branka Pavić Blažetin

Vrijeme korizme, vrijeme pripreve za Uskrs

Križni put ili put križa u bačkih Hrvata

Pobožnost križnog puta predvodi župnik Imre Polyák

Katolički vjernici u korizmeno vrijeme kao dio duhovne pripreve za Uskrs svakog petka mole križni put. Pobožnost križnoga puta potječe iz Jeruzalema, a nastala je tijekom hodočašća obilaskom mjesta Isusove muke. Značajnije se proširila tijekom 18. stoljeća. Molitveni dio sastoji se od pripravne i završne molitve, te od molitvi kod svake od četrnaest, odnosno petnaest postaja, od trenutka kada Isusa osuđuju na smrt do polaganja njegova tijela u grob, a u mnogim župama moli se i petnaesta postaja Isusova uskrsnuća. Likovni prikaz postaja križnoga puta, koji se sastoji od 14 ili 15 slika, kipova odnosno kalvarijskih postaja, koje predstavljaju prizore Isusova trpljenja, postao je sastavni dio župnih crkvi i kalvarija na grobljima ili drugim istaknutim mjestima naselja. Posebno se križni put moli na Veliki petak, a Sveti Otac svake godine na Veliki petak predvodi pobožnost u rimskom Kolo-seumu. Crkva vjeruje da sudionici pobožnosti križnoga puta dobivaju brojne milosti i potpun oprost grijeha, ako su se taj dan ispovijedili te pričestili.

Križni put šokačkih Hrvata u santovačkoj župi

Križni put u santovačkoj župi svakog korizmenog petka već prema stoljetnoj tradiciji moli se naizmjenično, jednoga tjedna na hrvatskom, a drugoga na mađarskom jeziku, prema tome kakav je aktualni crkveni tjedan. Naime, sve mise, pobožnosti i obredi u santovačkoj župi odvijaju se naizmjenično prema aktualnoj

Dio vjernika santovačke hrvatske zajednice

crkvenoj godini, odnosno crkvenom tjednu. Tako je to do danas. Nažalost, tijekom preuređenja župne crkve i modernim oslikavanjem zidova potkraj 1960-ih godina uklonjene su prekrasne dvojezične slike križnoga puta na hrvatskome i mađarskome jeziku. Križni put moli se naizmjenično u crkvi kod postaja oslikanih na crkvenim zidovima i na novim reljefnim slikama, ili kod novih postaja kalvarije na santovačkom groblju te postaja u Marijanskom svetištu na santovačkoj Vodici. Oko dvadeset članova molitvene zajednice santovačkih Hrvata križni put moli svakog drugog tjedna u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u 15 sati, a na molbu hrvatske molitvene zajednice ove godine i tijekom mađarskoga tjedna, prijepodne u 9 sati. Križni put predvodi župnik Imre Polyák, pjevanje župni kantor Zsolt Sirok, a molitvu kod svake postaje čita mlada Santovkinja Zrinka Filaković. Križni put na hrvatskom jeziku 19. ožujka iznimno će se moliti kod postaja na kalvariji na santovačkom groblju.

S.B.

Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije

Odluke o proračunu i Planu rada

Sukladno Vladinoj uredbi br. 478/ 2020.(XI.03.) i odredbama članka 46. stavka 4. Zakona br CXXVIII. o zaštiti i spašavanju iz 2011. godine, postupajući po preuzetim ovlastima predsjednik Joso Šibalin 10. veljače donio je odluke o prihvaćanju proračuna i Plana rada Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije za 2021. godinu. Odlukom predsjednika Proračun županijske hrvatske samouprave prihvaćen je s prihodima i rashodima od 2 602 282 forinti. Prihode čine operativna potpora iz državnog proračuna od 1 040 000 forinti i ostatak novca iz 2020. od 1 562 282 forinti. Planirani rashodi su 1 1602 282 forinti za materijalne izdatke, od čega prvenstveno za razne usluge, troškove održavanja i putne troškove, a 1 000 000 forinti je pak predviđeno za financiranje operativnih djelatnosti. Odlukom predsjednika prihvaćen je i Plan rada Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije za 2021. godinu, koji će se ostvariti u skladu s epidemiološkom situacijom. Nakon usuglašavanja s predsjednicima mjesnih hrvatskih samouprava sastavljen je kalendar tradicionalnih mjesnih programa i priredaba od šireg, regionalnog ili državnog značaja koji će se ostvariti u suradnji s drugim hrvatskim samoupravama i ustanovama. Prema tome u svibnju se planiraju Hrvatski državni tamburaški festival u Baji (9.) i Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča u Aljmašu (29.), u lipnju Županijski hrvatski dan i spomendan biskupa Ivana Antunovića u Kalači (19.), u rujnu Hodočašće bačkih Hrvata i prijateljskih zajednica na santovačku Vodicu (4.), u listopadu Županijski susret hrvatskih učenika u Bačinu, u prosincu Županijsko natjecanje u kazivanju stihova u Baji, Tamburaški festival u Dušniku (4.), Materice i Oci u Gari (12.) i svečanost u povodu obilježavanja 140. godišnjice rođenja i 60. godišnjice smrti dr. Miše Jelića u Santovu (17.).

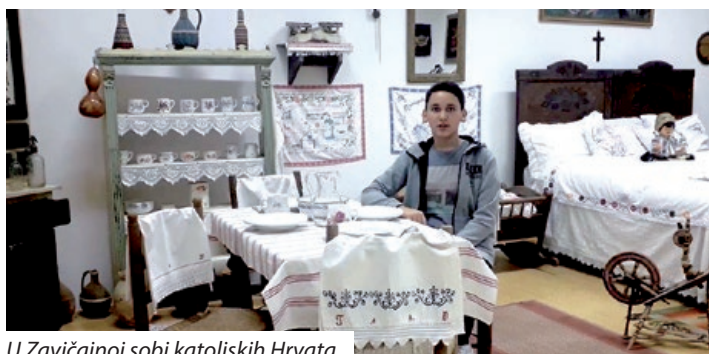
S.B.

Mirko Ivanković

Da bi mlade potaknuli na promišljanje o tradicijskoj kulturi Hrvatska matica iseljenika pokrenula je natječaj – projekt „Što mi znači...?“, koji se bavi odnosom mladih prema tradicijskoj kulturi svoga naroda te je pozvala mlade, pa i djecu da opišu svoj odnos prema dijelu tradicijske baštine koji im je osobito bitan. To su mogli učiniti putem videozapisa, prezentacija, zvučnih zapisa ili pisanih radova i crteža. Pozivu se odazvao i Mirko Ivanković iz Katolja, učenik 8. razreda Hrvatske škole Miroslava Krleže.

On je u svom kratkom videozapisu predstavio proces obnove stare škrinje s tulipanima koju je dobio u poklon od Marte Balatinac. Na škrinji je ime Kovacsovcis Annka i godina 1912. Uz rad na obnovi škrinje Mirko je prikazao i svoju ljubav prema ostavštini predaka i materijalnom nasljeđu koje su nam u dar ostavile prethodne generacije. Kako ga sačuvati pita se Mirko? Ispričao je zašto su mu važni predmeti, knjige, narodna nošnja... Mirko je zaljubljenik tradicijske kulture šokačkih Hrvata u Katolju, ali i Vršendi, gdje mu i danas živi baka koja zna brojne priče o obitelji i prošlosti Vršende. U Katolju je djed Mijo Ivanković nepresušan izvor novih i novih priča, kao i baka Ljubica i stariji Katoljci koji vole Mirka i njegovu znatiželju.

U Zavičajnoj sobi katoljskih Hrvata

Skuplja stare fotografije i pomaže mi ih skenirati, potpisuje i provjerava potpise. S Mirkom smo zajedno posjetili brojne Katoljce i čuli brojne priče, odlučili koju bi kuću trebalo kupiti, ako se skupi novac za budući Mirkov muzej. Razgledali smo crkvu, popeli se na propovjedaonicu, i na brdo iznad brojnih kuća. I sve nas je živo zanimalo, sve smo željeli uzeti u ruku i nasljedovati. Šetali smo se ulicama kojih više nema, bili na svinjokoljama i svadbama o kojima se danas tek priča. Potkivali konje i pravili kola s kovačem i kolarom, bili kod brijača, pravili sirovu ciglu i mljeli žito u vodenici.

Skuplja Mirko kolovrate, knjige, molitvenike, kalendare, otirače i obrisače, bepke, narodnu nošnju, alate, ormare... U ruci mu je dok pričamo čitanka njegovog pradjeda iz Vršende, tiskana 1916. godine za 4. razred općih pučkih škola.

Često posjećuje Zavičajnu sobu koju je u zgradi nekadašnjeg vrtića uredila Hrvatska samouprava Katolja. Mirkova mama je predsjednica Hrvatske samouprave, a i zgrada je skoro nasuprot Mirkove kuće, kao i crkva. Kada su crkvena vrata otvorena Mirko je u crkvi i zna tko je koji kip poklonio, tko je na freski, zna priču o križu krajputašu...

Jako malo već ima starine, i sve što ima treba sačuvati. Kao i molitvenike i dokumente koje mu je poklonila baka iz Vršende. Otvara kutiju. Listamo i čitamo, imena, molitve, saznajemo tajne

Škrinja koju je restaurirao Mirko

zapisane na požutjelim stranicama molitvenika, koji je bio svakodnevno sa svojim korisnicima. U molitveniku tiskanom 1855. godine „Vrata nebeska“ od Stipana Gerdenića čitamo imena članova obitelji, vlasnika molitvenika. Mirkova prabaka iz Vršende s bakine strane Manda Hosszú rodila se 6. studenoga 1912. godine. Godine kada je napravljena škrinja koju Mirko danas obnavlja. Imala je tri brata Ivu, Andru i Đuru. Napisano je kada se tko od njih rodio. Majka joj se zvala Anastazija Grajin. Sve je zabilježeno u njenom omiljenom molitveniku. Prabaka s djedove strane Marica Ferkov udala se za Ivu Kováčsevicsa. Listamo njezin molitvenik. Svadba je bila 15. siječnja 1933. godine u Vršedni. Imali su troje djece Katu, Peru i Miju, Mirkovog djeda, koji je nažalost preminuo. Tu je i molitvena knjiga pradjeda Pave Prevoza, koji je imao prelijep glas, a molitvenik je dobio 1925. godine. Kažu kako je prekrasno pjevao u vršendskoj crkvi.

Automobilom vozim po katoljskoj ulici, a ispred mene, pored mene na biciklu Mirko. Pokazuje mi kuće u kojima me čekaju. Sjedi sa mnom dok razgovaramo, ulazimo u čiste sobe i otvaramo škrinje s nošnjom. Škrinje koje nas vode u svijet kojeg više nema, od kojega su ostale tek nagrizene, požutjele fotografije, poneka nošnja i predmet svakodnevnog upotrebe, iz štale, kućanstva.

Šetamo se lijepim kamenim vrtom s vodoskokom i 300 posadenih sadnica, gledamo jezerce koji su napravili Mirko i njegov tata Gabor i mama Ružica i sestra Luca. Djed Mijo i baka Ljubica su uvijek spremni sagnuti se i iščupati svaku suvišnu travku, urediti vrt ako Mirko nema vremena jer uči. U istoj kući tri generacije i danas žive složno.

Mirko voli Katolj, a Katoljci Mirka. Popet će se sa mnom visoko na brijeg, pokazujući mi selo, ubrat će mi cvijet bazge da napravim sok, ali će me nenadano ostaviti samu s bač Vinkom, jer ide pogledati Branka, koji na katoljskom imanju uzgaja bikove. Odlažeći reći će mi što bi trebala pitati o aerodromu, mlinovima, svadbi i nošnji. Toliko pitanja!

Branka Pavić Blažetin

Bude prošlo po cajtu! Izoliran sam, ali dobrovoljno

Od travnja prošle godine pišem dnevnik o danima i mjesecima provedenim u karanteni. Supruga i ja, zbog naše životne dobi, glede zaraze pripadamo rizičnoj skupini. Odavno smo usamljeni ovdje u Jegersegu. Dobrovoljno smo se stavili u izolaciju, pošlušavši stručnjake da ostanemo doma, jer se naročito moraju čuvati osobe starije od 65 godina.

Gotovo godinu dana kao voda iz slavine, neprestano teku vijesti o koroni. Povrh svega tu je i potres, koji je 22. ožujka zadesio Zagreb i njegovu okolicu, a sad, krajem stare godine i Banovinu. Županijski list mi redovito objavljuje tekstove o srušenim zagrebačkim spomenicima, a sad i o Petrinji i Sisku. Prethodno sam izvijestio o stradanju zagrebačke katedrale, kojoj su se srušila dva tornja, pa su se trebala zamijeniti privremenima. U akciji vojske, vatrogasaca i alpinista za uklanjanje oštećenog vrha, u visini od preko sto metara korišten je čak i eksploziv.

Često se prisjećam kako me je svojedobno tješio stariji kolega, prekaljen u borbama, kad sam primio strogu zapovijed i bio pozvan u takozvanu „narodnu vojsku“. Bio sam skrhan, uplašio sam se i pribojavao onoga što me je čekalo u vojarni. U teškim situacijama – tako i sad – kao mantru ponavljam riječi svog dobronamjernika: „Gore glavu, mladiću! Proći će!“ Prošlo je, ali pod koju cijenu, i koliko je dugo trajalo! To je bila izolacija, najgrublja moguća i prisilna, koja mi je oduzela pune dvije godine života, koliko je trajalo odvajanje od svijeta i slobodnog života.

Muču me pitanje: hoćemo li ikada pobijediti taj puzajući, pritaženi, tiranski virus?

Život je pun karantena i samoizolacija, kratkotrajnih i dugoročnih. Prijatelj mi se tuži kako mu je bilo teško kada je protekli Božić proveo u bolnici zbog puknuća Ahilove tetive. Prava izolacija: odvojen od svoje obitelji i voljenih unuka, koje zbog zabrane posjeta nije mogao vidjeti. I nama fale mali unuci, rijetko ih vidamo. Skype – čak ni svakodnevno – ne zamjenjuje njihovu osobnu prisutnost, čar i zagrljaj.

Proći će, nadamo se, kao što sve prolazi. Bit će nam bolje – sugeriraju nam tiskovine i elektronski mediji, naravno, ako se svi cijepimo protiv Covida. U Hrvatskoj kao da su objektivniji što se tiče izvještavanja i svakodnevnog rada civilnog stožera. Ne nedostaju im uvjerljivi stručnjaci epidemiolozi, na čelu sa specijalistkinjom infektologinjom Alemkom Markotić, čiji glas gladi i smiruje slušatelja. Dojmljiva je njena smirenost u općoj histeriji oko korone, riječi joj imaju učinak apaurina, lijeka koji smanjuje psihički nemir i tjeskobu, smiruje napetost. Pažnje je vrijedna njena ispovijest javnosti: ne bi preživjela sve ono kroz što je prošla i što ju još čeka da nije vjernica! A tko je, zapravo, doktorica Markotić? Rođena Zagrepčanka, koja je devedesetih godina kao liječnica radila u ratnom Sarajevu. Sad opet živi u Zagrebu, gdje vodi Klinikum za infektivne bolesti. Kod kuće je sa svojom starom majkom, kojoj je itekako potrebna njezina pomoć. Naravno, ni ona nije zaštićena od svega, redovito ju napada alergija na pelud u zraku. Unatoč tomu cijepi se pred televizijskim kamerama, postaje primjerom za sve nas...

U Hrvatskoj kao da su i ostali stručnjaci stožera transparentniji. Prvi čovjek zdravstva, ministar Beroš svaki dan izlazi pred javnost, ne bježi od svakodnevnih teškoća. Ne skriva se u svom kabinetu, koji bi mu mogao služiti poput kule od slonovače. Kad

treba odmah polazi na put u Zadar, Varaždin ili druge krajeve, gdje je visoko skočilo broj zaraženih pa je potrebna hitna akcija. Unatoč tomu, nažalost, svugdje ima ljudi kojima se ne može vjerovati: naročito su sumnjivi oni koji s papira čitaju unaprijed napisane tvrdolinijaške tekstove.

Kako bih spasio sve što se može spasiti i u svojevrstne terapijske svrhe puno čitam i pišem. Uzimam u ruke roman Alberta Camusa „Kuga“, objavljen prije 74 godine (1947.), kako bih zaključio: ništa novog pod suncem Božjim! Književni velikan 20. stoljeća Camus, nagrađen Nobelovom nagradom, odavno je opisao sve što nam se događa. Epidemije i potresi udaraju nas u glavu, od čega se možda otrijeznimo i shvatimo da smo bačeni u svijet i u njemu živimo u iluziji sigurnosti. Na kraju kuga uzmiče u dalekom Oranu, ali oprez, „bacil kuge ne ugiba nikada“ - podsjeća nas pisac-psihoanalitičar.

Na stranu tugu i jad, veslajmo u malo veselije vode, u Zagorje! U središnjem Dnevniku HTV-a kajkavce pitaju kako preživljavaju (kako uopće preživjeti) u ovim teškim vremenima. Glumac, pjevač i bivši sportaš iznose svoje viđenje gledateljstvu. Meni se najviše sviđaju riječi nekadašnjeg nogometnog reprezentativca Damira Krznara. On citira stihove našeg velikana Miroslava Krležu iz Balada Petrice Kerempuha: „Nigdar ni tak bilo, / Da ni nekak bilo, / pak ni vezda nebu, / da nam nekak nebu.“ Tomu taj pedesetogodišnji sportaš, nekadašnji omiljeni igrač kratko i jasno dodaje: „Bude prošlo po cajtu!“ (tj. vremenom).

Izdržimo još malo!

Josip Mihović

Trenutak za pjesmu

Prid vratima raja

**Ne samo do su ležali na samrtničkome krevetu
Upirali su oni oči i u koju sliku svetu
Nisu se bojali da će prvi rimski papa zabraniti
unići u raj upravo njima
Ni dok su se od života oprastali, sve, onako,
sa svićom u ruki i s molitvenikom na prsima
Ipak, nije, baš, isto, ostaviti oranicu na ugaru, ili,
na kratko, prid bircuzom, kola i konja na ularu
I naći se negdi gore, ne, možda, niti nadomak
svome ataru
a prid očima nebeskome ključaru
Tko zna jesu li se unaprijed, već, veselili anđelskoj
umilnoj vokalskoj sviti
Ili su, sve nešto študirali, zašto se, baš, mora,
u tom raju, cijelu vječnost dangubiti**

Jasna Melvinger

Zbogomdavanje Petaru Heriću (1948.–2021.)

„Mi smo se za Hrvata narodili i tako kanimo i umriti!“, ova vaša rečenica mota mi se furd u glavi od treće korizmene nedilje, 7. marcijuša, kad sam slučajno doznala turobnu vist da ste dan prlje naglo i neočekivano preminuli u sambotelskom špitalju. Ovu, za vas jako-jako znamenitu „štrofu“ ste mi lani rekli u mikrofon, stiskajući u ruki, kot naši stari svenek pri maši, črni „Kruh nebeski“. Pod suzami i pred kapelom u četarskoj Gori, kade smo mogli po Božjoj milosti i suprot koronaviruša još skupadojti na svetu mašu. Svim onim ki su vas poznali, jur zdavno je bilo jasno ku težinu nosi u vašem žitku rič HRVAT. Učinili ste sve, što Vam je nek stalo u mogućnosti da pred raspadanjem hrvatskoga društva i četarskih vridnosti i vjernosti, stavljate rampu da se još malo poduži vijek jezika, duha hrvatstva i u ovom južnogradišćanskom selu. Prez dobre volje to ne bi išlo, ali Vas nigdor, nigdar s turobnim licem, jafkanjem, prez iskanja pravoga rješenja problemov, gvišno našao nije. Bili ste človik veselja, direktan u riči, čini i misli. Čvrsto i čisto ste jačili na

svojem lipom glasu, niste zaman bili med osnivači četarskoga Jačkarnoga zbora Rozmarin. Poznali ste i poštovali četarsku povijest, prirodu ka vam je darovala vinograd i zdravlje pri marljivom djelu polag klita, kamo ste srdačno pozvali svakoga, na klajzin vlašćega dobrog vina. A vinarstvo, ljubav prema Gori jerbali su i sini. Dali ste viker dušu i srce Bogu, trud i brigu priznali niste kad se je djelalo za selo, za crikvu ali za hrvatsku zajednicu. Tradicije su Vam bile važne, zato ste se i zeli za dužnost predsjednika Farskoga tanača u jesen 2007. Ljeta ter ste i ostali sve do 2018. Ljeta, dokle prik pet ljet ste peljali i brigu za četarsku šekreštiju kot crikvešnjak. Mirno moremo reći da nije se smilo ništ osebjunoga zgodati prez Vas u rodnom selu. Kot 19-ljetni mladić ste stupili na prvo i zadnje djelatno mjesto kod Volána i otud ste prošli u mirovinu, kot vozač autobusa s međunarodnih putovanj, 30. septembra 2002. Ljeta. Sami ste rekli, ovako je ostalo već vrimena familiji, voljenoj ženi, dicit, kot i nukicam. Beteg vas je neočekivano, podmuče zgrabio dopodne te kobne subote, dokle Vam je i hižna družica na bolničkoj stelji ležala.

U domaćem Jačkarnom zboru Rozmarin

Otpratio nam se je na put još jedan Hrvat s mudročću i znanjem da pristupi u vječni dom, zbog česa Gornji Četar, a tako i naša zemaljska zajednica bit će siromašnija. Tu školju falinge zaštopati već nigdor neće u sjeni četarske Gore.

Počivajte u miru blaženom dragi Petar bači, neka Vas Spasitelj pozove med svoje, a Vi, vaše zadnje Hrvate iz odzgor podigni-te molitvom, zagovorom i jačkom i nadalje. Tako kot i dovidob. Vjerno i žilavo i prez prestanka... *Timea Horvat*

Obnovljen Nakovićev grob u Koljnofu

Dvojezična škola i čuvarnica Mihovila Nakovića i nje školari 2001. Ljeta su prikzeli od mjesne samouprave njegovanje groba kantor-učitelja, imenodavca škole u koljnofskom cimitoru. Školnik je brojne generacije podučavao od 1876. do 1900. Ljeta i na predlog Dičje samouprave 1999. Ljeta je odgojno-obrazovna ustanova i službeno gorizela njegovo ime. Skrbiti se za spomen-mjesto, kitice saditi i sviću nažgati na grobu slavnoga velikana svenek je dužnost 6. razreda s razrednicom. Ljeta 2002. je otkrivena njemu u čast i spomen-ploča na školskoj stijeni. Kako je rekla ravnateljica spomenute ustanove, Agica Sárközi, lani se je škola uspješno naticala kod Ministarstva ljudskih resursov s programom obnovenja grobnoga spomenika i za sva djela su dostalji 500 000 ft. Skupna svota cijele obnove je znašala kih 650 000 ft, tako je još ostatak dodala škola. Počišćen je grobni kamen, pozlaćena su ponovo slova, obnovljena je i željezna ograda, tako da Nakovićev grob na lanjski duplasti jubilej bio je gotov, a i danas dostojno more dočekati tako poštovatelje kot i gradišćansku dicit, diozimatelje regionalnoga Nakovićevoga naticanja, koje se je jur udomaćilo u koljnofskoj školi.

Tiho

Bogatstvo...

FOTO: INGRID KLEMENŠIĆ

Nakovićev grobni spomenik bio je polipšan na lanjski duplasti jubilej

Duhovna obnova: Bog je mislostiv i ne kažnjava

Na svetoj misi na mađarskom jeziku u župnoj crkvi Velike Gospe u Novoj Pešti 6. ožujka na poziv ženskog rimokatoličkog reda karmelićanki Božanskog Srca Isusova prisustvovali su i budimpeštanski hrvatski vjernici. Misu je prikazao pater Sebastian Benvin Madassery, pripadnik reda verbita. Potom je u samostanu časnih sestara održana duhovna obnova, nakon koje su se vjernici mogli ispovjediti.

Kako u naseljima diljem Mađarske gdje živi hrvatska zajednica, tako i u mađarskom glavnom gradu prije blagdana rođenja Isusa Krista i njegova uskrsnuća održavaju se duhovne obnove na hrvatskom jeziku. Nažalost, zbog pandemije koronavirusa one su lani izostale pa je poziv sestre Leticije Marić na misu i duhovnu obnovu naročito obradovao hrvatsku zajednicu. U svojoj propovijedi pater Sebastian Benvin Madassery je kroz prisodobu o izgubljenom sinu ukazao na značenje i važnost milosrđa. Poznata nam je priča kako otac mlađeg sina, koji nakon što je potrošio svoj dio imanja i kajuci se vratio kući otac dočekuje velikodušno i priređuje mu gozbu. Dobri sin ogorčeno govori ocu „Evo toliko ti

Pater Sebastian Benvin Madassery na svetoj misi

ni. Znači, odbijamo dar i darovatelja. „U trenutku našeg rođenja u nama je istočni grijeh, koji nekako usporedno s našim razvitkom raste u nama“, rekao je. Govorio je o velikoj ulozi naših čula, percepcije svijeta oko nas. Riječi i jezika kojim komuniciramo. Koliko narušenih odnosa su prouzrokovale riječi, između muža i žene, majke i sina, brata i sestre, susjeda ili na radnom mjestu, koliko vremena je potrebno za boljitak. „Oči. Što vidim ili što je ono što želim primijetiti? Uši. Što želim čuti? Jako smo značajni, često ulazimo u tuđe živote. Dodir, kako dodirujemo drugog, koje su nam namjere?“, istaknuo je pater. Pomoću čula se stvaraju uspomene, gradi se mišljenje o sredini. Čula mogu naše živote oblikovati negativno ili pozitivno. Za vrijeme

pripreme za Uskrs, pored molitve potrebno je i nutarnje obraćanje, a pater Sebastian Benvin Madassery odabirom teme i svojim predavanjem potaknuo je sudionike na razmišljanje o smislu života, sreći i ljubavi.

Kristina Goher

Pater Sebastian Benvin Madassery s hrvatskim vjernicima

godina služim i nikada ne prestupih tvoju zapovijed, a nikad mi ni jareta nisi dao da se s prijateljima proveselim. A kada dođe ovaj sin tvoj koji s bludnicama proždrije tvoje imanje, ti mu zakla ugojeno tele (Lk 15, 29-30)“. Otac je starijem sinu odgovorio „Sinko, ti si uvijek sa mnom i sve moje – tvoje je. No trebamo se veseliti i radovati se jer ovaj brat tvoj bijaše mrtav i oživje, izgubljen i nađe se! (Lk 15,31-32)“. Nameće se pitanje, koji je očekivani ili uobičajeni ishod događaja povratka izgubljenog sina u današnjici, u našoj svakodnevnici? Zar nije učestalije da se ne oprašta sinu? Priča o izgubljenom sinu ukazuje na to da trebamo naučiti biti pokorni i milostivi. Na kraju mise se među ostalim molilo za prestanak sukoba i neprijateljstava među narodima, da propovijedi za vrijeme korizme potaknu duše na pokajanje te papu Franju i sudionike Euharistijskog kongresa.

Na duhovnoj obnovi, koju je predvodio pater Sebastian Benvin Madassery sudjelovali su članovi škapularske zajednice, djevojke koje razmišljaju o pozivu i članovi hrvatske zajednice u Budimpešti. Svoje predavanje pater je usmjerio na pitanje „ima li život smisla“? Naglasio je kako smo život dobili na dar. U trenutku kada to shvatimo životu smo dali smisao – pridodao je kako je prvi korak prihvatiti sebe, što je jako zahtjevno i traži velike napore. Često smo nezadovoljni sami sobom, možda i prekriči-

Budite humanitarci!

Budimpeštanska Hrvatska izvorna folklorna skupina, Mjesna samouprava Kačmara i mjesna Hrvatska samouprava zajednički pokreću humanitarnu akciju prikupljanja novčane donacije stradalima u razornom potresu u Sisačko-moslavačkoj županiji. Hrvati u Mađarskoj među prvima su započeli prikupljati pomoć stradalima u potresu. No, dugotrajan je proces obnove potresom oštećenih kuća i izgradnje novih, koji otežavaju i naknadni potresi. Ljudi se nalaze u konstantnom stanju napetosti zbog neizvjesnosti i straha od eventualnih novih podrhtavanja. U potresu, koji je pogodio središnju Hrvatsku, grad Petrinja je gotovo uništen, dok su obližnji gradovi i mjesta, uključujući Glinu, Sisak, Hrvatsku Kostajnicu, Majške Poljane i druga sela u Sisačko-moslavačkoj županiji teško stradali, a razmjeri nastale financijske, materijalne i socioekonomske štete nezabilježeni su još od vremena Domovinskog rata. Ne dopustimo da ljudi budu prisiljeni napustiti svoje domove! U protivnom ovo područje Republike Hrvatske postat će napušteno i bez duše. Stanovnici tih naselja su izgubili sve, ali ne i nadu u bolje sutra. Među privremenim rješenjima za nastavak života je i nabava kontejnerske kućice. Pomozimo hrvatskim obiteljima prebroditi taj neopisivo težak životni period. I mi sami stupili smo u malo teži financijski životni period s kojim se suočavamo svaki dan kod kupovine osnovnih životnih namirnica. Razmislite, uplatom na bankovni račun spasićete jednu hrvatsku obitelj, naime budimpeštanska Hrvatska izvorna folklorna skupina, Mjesna samouprava Kačmara i mjesna Hrvatska samouprava imaju ponudu od 2 milijuna forinti za standardni kontejner. U tome im je pomogao načelnik Donjeg Kraljevca Miljenko Horvat.

Budite humanitarci i za bolje sutra pomozite hrvatskim obiteljima! Financijske donacije se mogu uplatiti na bankovni račun: OTP Bank 11732088-15336725-52000018

Kristina Goher

Drugi krug koljnofsko-buševečke suradnje

Za pomoć žrtvama potresa

Tomu jur dva mjeseca da je izvedena prva humanitarna akcija na buševečko-koljnofsko (gradišćanskoj) relaciji, jer na sugeriranje Društva žen Buševca se je brala zimska pratež, ne samo u Koljnofu, nego onput i u Šopronu, Undi, Petrovom Selu. Prve dane mjeseca februara koljnofski Kulturni dom ponovo je postao centar za pobiranje svakidašnjih predmeta, tanjurov, kupic i lončićov ter pribora za jilo. Polovicu prikupljenih stvari je u Žažinu odvezla šopronska firma Ambulance Transport & Medical Safety d.o.o., a polovicu dugovanj su iz Koljnofa odnesli s malim kombijem 13. februara, u subotu, koordinatorica i ove akcije Ingrid Klemenšić, potpredsjednica Hrvatske samouprave u Koljnofu i načelnik sela Franjo

U koljnofskom Kulturnom domu

FOTO: INGRID KLEMENŠIĆ

Koljnofci s kotrigi Društva žen u Buševcu

FOTO: MLADEN ROŽIĆ

Grubić. Društvo žen Buševca, na čelu s Lidijom Rožić, i dovidob je aktivno pomagalo na, s potresom pogodjenom, području. Kako je Društvo objavilo na svojoj stranici društvene mreže, velikodušna koljnofska donacija uspjela je razveseliti trideset obitelji u Sisku, Jurjevcu, Petrinji, Strašniku, Dumači, Križu Hrastovačkom, u mjestu Brežane Lekeničke i Cerju Letovaničkom.

Tiho

Pomoć gradišćanskih folklorišev i pjevačic

U akciji „Notama zajedno od srca srcu“ VA Lipe

Vokalni ansambl Lipe iz Siska gostovao je 2019. ljeta na 11. sambotelskom Hrvatskom danu, tako su njegovi kotrigi stekli poznanstva s brojnim Gradišćancima, tako i s člani tamburaškoga sastava Koprive. Prik njih je zašla pred kratkim i pozivnica k humanitarnoj akciji „Notama zajedno od srca srcu“, čija je inicijatorica, pjevačica ansambla Lidija Bubalo.

Tako je dr. Andraš Handler, ravnatelj Zbirke sakralne umjetnosti u Prisiki, u ime muzeja i Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj mobilizirao folklorišev, pjevačic i muzikante u Gradišću, za pomoć prijateljev VA Lipe, ki su bili pogodjeni u potresu, pred krajem prošloga ljeta. Akciju su podržali gradišćanske folklorne grupe i jačkarni zbori, zato samo djelomično, jer je poznato da su Gradišćanski Hrvati još i u već akcijov, tako materijalno, kako i u dugovanji velikodušno poslali svoje donacije na pogodjeno područje. „Cilj ove akcije je da kotrigi jačkarnih i folklornih društav pomažu familijam pjevačev i folklorišev u Sisačko-moslavačkoj županiji. Zato smo se obrnuli k vam, a ne javnosti da kotrigi društav čutu to da direktno pomažu kolegama umjetničkih društav u Hrvatskoj“, se je moglo preštati u apelu za pomoć, koji je rasposlan u februaru. Svoju donaciju u škatulja su pobrali najvećim dijelom člani HKD-a Gradišće i Jačkarni zbor Ljubičica iz Petrovoga Sela, a HKD Čakavci iz Hrvatskoga Židana i Mišoviti zbor Sveta Cecilija u Sambotelu su se pridružili s jednim manjim dijelom. Paketi su sadržali dugovanja za osobnu higijenu, sredstva za čišćenje, konzerve i sve što more biti potribno u jednom stanu. Znači, jedna škatulja naminjena je bila jednoj familiji. Mala, ali vridna donacija iz Petrovoga Sela, 1. marcijuša, pondiljka, poslana je u Sisak, ku je odvezao Petrovišćan Mikloš Kohuth. Kako je pisala na svojoj stranici facebooka inicijatorica, u njevu akciju se je uključilo 26 društav iz Hrvatske, a jedini donatori su bili van granic Gradišćanski Hrvati. „Zaista smo neizmerno sretni, jer sada vidimo koliko su dragocjena poznanstva i koliko se novih lijepih priča piše i stvara kroz ovu našu priču“, pisala je u svojoj objavi Lidija Bubalo ka iz ove akcije dalje misli i kad mine pandemija, želji pozvati i k humanitarnom koncertu u Sisak, kamo će sigurno pozivnicu dostati i petrovski tamburaši Koprivov.

Lidija Bubalo s Miklošom Kohuthom u Sisku pri predaji darov

FOTO: LIDIJA BUBALO

Tiho

Na računu Hrvatske samouprave Šomođske županije prikupljeno 5 338 904 ft

Kako je za Hrvatski glasnik 23. veljače izjavila predsjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije Jelica Csende, zaključno sa spomenutim nadnevkom na račun samouprave s naznakom "földrengés" 150 donatora uplatilo je ukupno 5 338 904 ft. Od pojedinaca, do tvrtki, mjesnih samouprava, narodnosnih samouprava, civilnih udruga... Nemoguće ih je sve nabrojiti. Donacije su stizale i stižu s raznih strana. Tako je i sama samouprava na ime donacije uplatila 300 tisuća forinti. Među donatorima je i tvrtka koja je uplatila 500 tisuća forinti, ali i pojedinačne uplate od nekoliko tisuća forinti. Jelica Csende je istaknula kako će se prikupljena novčana donacija, s donacijama prikupljenima na računu koji je za stradale u potresu u Sisačko-moslavačkoj županiji otvorila Hrvatska državna samouprava, namijeniti za jedan konkretan projekt, a to je obnova glazbene škole u Petrinji, čiju će obnovu pomagati hrvatska zajednica u Mađarskoj.

Foto: HINA

Crkva stradala u potresu

Jelica Csende u funkciji predsjednice Hrvatske samouprave grada Barča zahvalila se svim gradskim stanovnicima na prikupljanju potrepština za stradale u potresu. One su u tri navrata odvezene na stradala područja. Hrvatska samouprava Barča je također donirala 100 tisuća forinti, kao i ostale hrvatske samouprave u Šomođskoj županiji, koje su dale znatne novčane donacije. Uz njih značajnu donaciju dale su mjesne samouprave grada Csurgóa, Balatonszentgyörgya, Balatonberénya i mnoge druge.

Dravsko proljeće

Arhiv: HG

Pavo Gadanji

Međunarodna smotra folklor „Dravsko proljeće“ se više od jednog desetljeća održavala svake druge godine, i to jednom u Sopju, a drugi put u Starinu, naizmjenično. Ovogodišnja – ako se održi – biti će jubilarna petnaesta po redu. Ali, na žalost, epidemiološka situacija i ovoga, kao i proljeća 2020, utječe na planove organizatora. Po planiranom Dravsko proljeće, koje se uvijek priređivalo na mladi Uskrs, ove godine planira se se za 8. svibnja. Ako Bog da okupit će se prijatelji, održati mimohod folkloriša, biti će veselja i pjesme. Do tada svi mi možemo usamljeno ili u manjim grupama prošetati obalom Drave i pozdraviti proljeće na njenim obalama i u obližnjim šumama.

Arhiv: HG

Ženski pjevački zbor „Korijeni“

ŠOMOĐ

I Hrvati u Šomođskoj županiji smatraju veoma važnim nadolazeći popis stanovništva, koji je ovih mjeseci odgođen za listopad 2022. godine. Kako nam je rekla predsjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije Jelica Csende „moramo se dobro pripremiti i pokušati zadržati brojke iz 2011. godine. Teško je, dosta se promijenila demografska slika pa tako i u naseljima gdje žive Hrvati. U selima neće biti većih problema, tu svatko svakoga zna, ali nas veliki posao čeka u gradskim sredinama“, rekla nam je Csende.

Planovi Hrvatske samouprave Šomođske županije

Nakon utvrđenih bodova za dodjelu potpore za obavljanje javnih zadaća ovih je dana Hrvatska samouprava Šomođske županije dobila obavijest kako joj je dodijeljen maksimalan broj bodova (100), a time i potpora za obavljanje javnih zadaća u 2021. godini u iznosu od 2 424 200 ft. Dobili su i operativnu potporu od 1 040 000 ft, a imaju i rezerve od 2020. godine. Nadaju se i potpori za predane natječeaje. Svoje aktivnosti planiraju prema programima rada u proteklim godinama, ali ne znaju što će moći ostvariti zbog epidemioloških mjera koje su na snazi. Većina njihovih planiranih javnih programa je u drugom dijelu kalendarske godine. Teško je bilo što zasigurno reći. Shodno zakonskim odredbama ne zasjeda skupština Hrvatske samouprave Šomođske županije, predsjednica donosi odluke koje se po zakonu moraju donijeti.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

NATJEČAJ „CROATIADA 2021“

Hrvatska državna samouprava objavljuje

NAGRADNI LIKOVNI NATJEČAJ

za djecu vrtićke dobi i učenike osnovnih i srednjih škola u Mađarskoj na temu:

„*Otvaram škrinjicu i darujem ti ...*“

Ispričati priču zavičaja putem različitih karakterističnih motiva (biljni i životinjski ornamenti, detalji vezova, tkanja itd.) rodnog kraja koje sudionici žele da upoznaju. Motivacija se može pronaći i u posjetu etnografskom muzeju ili nekoj seoskoj kući koja ima primjere narodnih nošnji i uzoraka, npr. veza. Proučavajući detalje narodnih nošnji i uzoraka na predmetima, sudionici mogu u isto vrijeme skicirati što im se čini najzanimljivijim (stilizirano cvijeće, stablo, lišće, životinje poput jelena ili nekih vrsta ptica, tj. motive koji se ponavljaju).

Uvjeti sudjelovanja na likovnom natječaju:

Sliku izradite u formatu A/4 ili A/3, uz nju priložite i opis crteža (predstavi svoj crtež u 5-10 rečenica). U nedostatku opisa vaš crtež je nevažeci. Tehnika izrade likovnih radova je slobodna, uz mogućnost iskorištavanja kolaža, pastela, flomastera, akvarela i kombiniranih tehnika.

Upute za slanje radova

Svaki rad na poleđini obvezno mora sadržavati sljedeće podatke:

- ime i prezime autora,
- razred ili dob vrtićke djece,
- naslov crteža,
- naziv i adresu škole, ime i kontakt podatke nastavnika (e-mail adresu, telefonski broj).

Radovi koji su nepotpuno označeni ili nemaju potrebnih podataka na žalost se ne mogu prihvatiti. Sve pristigle radove će vrednovati umjetnica Estera Šarkić.

Nagrađenim učenicima obavijest o nagradama i vremenu održavanja dodjele poslat ćemo na adresu škole. Od radova će se prirediti izložba.

Najbolji radovi će biti objavljeni u zidnom kalendaru 2022.

Radove pošaljite najkasnije do 31. travnja 2021.

Likovne radove možete poslati isključivo običnom poštom na adresu:

Országos Horvát Önkormányzat
1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24.

Za dodatne informacije možete nas kontaktirati putem elektroničke pošte:
hds@horvatok.hu

ili na broj telefona: +36 /1-303-6094.

Ábel Boros-Krabok: Risar

Enikő Munkás: Jedan intimni trenutak

Vivien Gács: Mlada šokica

Dobos Georgina: Što se ve skriva u komori?

Tamburaške radionice u Pomurju

Nije jednostavno organizirati bilo kakve aktivnosti u doba pandemije, zbog epidemioloških mjera zabranjena su veća okupljanja, a opreznost je potrebna i pri okupljanju manjih skupina. Takve mjere posebno pogađaju nacionalne manjine, koje osjećaj pripadnosti manjinskoj zajednici jačaju kulturnim programima, njegujući svoju baštinu, običaje i jezik. Bez obzira na sve treba se prilagoditi uvjetima. Srećom, u pomurskim hrvatskim školskim ustanovama njegovanje hrvatske kulture omogućeno je i za vrijeme pandemije, čemu doprinose i tamburaške radionice koje su dio izvannastavnih aktivnosti, a i podmladak tamburaša iz Kaniže redovito održava probe u prostorijama Hrvatske samouprave, naravno, uz poštivanje epidemioloških mjera.

Tamburašku glazbu u Pomurju prije dvadesetak godina, zahvaljujući Kulturno-umjetničkom društvu Sumarton, koje se pobrinulo za kupnju glazbala i nastavnika, udomaćili su prvi polaznici tamburaške škole u Sumartonu. Prvi nastavnik bio je Tibor Kedves, koji je prvi predstavio tamburicu nadobudnim sumartonskim „dečkima” – naime, u regiji je tradiciju imala puhačka glazba. Nakon njega vođenje tamburaša je preuzeo Zolt Trojkó, nastavnik glazbe rodom iz Sumartona. Tamburaška glazba počela je cvjetati prvo u Sumartonu, a danas su Sumartonci vrlo ponosni na Tamburaški sastav „Sumartonski lepi dečki”. Tamburaška glazba počela se širiti regijom, mladi Hrvati iz Kaniže također su pokazali interes za učenjem tambure. Kasnije je utemeljen Tamburaški sastav „Kitica” u Osnovnoj školi Nikola Zrinski u Keresturu, te Tamburaški sastav „Kajkavska ruža” u Osnovnoj školi u Serdahelu. Danas je učenje tamburice uvršteno u program osnovnih škola, što financijski podupire Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin”: ove školske godine to čini samo u Serdahelu, naime, u keresturskoj školi nabavljena su sredstva za tamburaške radionice kroz projekt „CulturCo”, koji se ostvaruje u sklopu Programa prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska INTERREG V-A. U tom projektu vodeći partner je Općina Donji Vidovec, a mađarski partner projekta je Hrvatska samouprava Kerestura. U keresturskoj osnovnoj školi trenutno djeluju tri tamburaške skupine, koje obuhvaćaju početnike, naprednije i napredne svirače.

„U našoj školi tamburica se podučava već gotovo deset godina, mnogi učenici koji poslije osmog razreda nastavljaju školovanje u Kaniži uključuju se u tamošnju tamburašku radionicu, pa trenutno u podmlatku kaniških tamburaša sviraju 3-4 naša bivša učenika. Mislim da je to jako dobro, jer tako i u srednjoj školi ostaju u kontaktu s hrvatskom kulturom i zajednicom. Sate tamburice uvijek smo financirali kroz razne projekte Hrvatske samouprave Kerestura, prethodnih godina Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod Stipan Blažetin angažirao je učitelja tamburice iz Hrvatske, a ove godine financiranje smo riješili u sklopu projekta

Najmlađi tamburaši u keresturskoj školi

CulturCo. Kada smo počeli podučavanje tamburice jedna naša učiteljica, dr Erika Rác također je počela učiti svirati i danas ona vodi tamburašku radionicu. Srećom, ona predaje u školi, pa tako može održati radionicu, jer zbog pandemije ne bismo mogli u školu dovesti nikakvog vanjskog suradnika”, pojasnila nam je organizacijske mogućnosti ravnateljica keresturske škole Anica Kovač.

Učiteljicu dr Eriku Rác jako veseli što svake godine ima novih učenika koji žele učiti, iako je to dosta mukotrpno za mališane.

„Ima tamburaša čak i iz drugog razreda, toliko su htjeli svirati, iako još nisu zreli za to, da ih nismo mogli odbiti. Njihovi prsti su još dosta slabi za tvrde žice, ali ne odustaju, svaki put prije radionice već me traže hoćemo li svirati, naravno, poslije kažu da ih bole prsti, ali iz tjedna u tjedan dolaze. U višim razredima već ide tečno, s njima učimo popularnu zabavnu tamburašku glazbu, a naravno i pomurske popevke. Nadam se da ćemo moći negdje i pokazati što znamo”, rekla je učiteljica dr Erika Rác nakon što je završila probu s početničkom grupom. U serdahelskoj Osnovnoj školi „Katarina Zrinski” tamburaške radionice vodi ravnatelj i učitelj glazbe Zolt Trojkó. Zapravo, pod njegovim rukama stasali su i svirači Tamburaških sastava „Stoboš” i „Sumartonski lepi Dečki”. U školi se tamburaške radionice odvijaju u dvjema grupama, a financira ih Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin”.

Tamburaški sastav „Stoboš” iz Kaniže prije nekoliko godina započeo je podučavanje podmlatka: oni imaju i sreće, jer među njihovim članovima je student Muzičke akademije Bálint Horváth, koji studira na smjeru tamburice. Bálint već praktizira svoje učiteljsko znanje u glazbi i redovito podučava mlade pripadnike hrvatske zajednice koji srednju školu pohađaju u Kaniži. Zahvalan je što Hrvatska samouprava Kaniže omogućuje sve uvjete za učenje tamburice, financijske i druge. Vrlo je zadovoljan s polaznicima, jer su marljivi i tako se lako napreduje. Na žalost, zbog ponovnog uvođenja restriktivnih mjera radionice na mjesec dana moraju obustaviti rad, ali nadaju se da će moći nastaviti poslije uskrasnih blagdana.

Beta

U serdahelskoj školi tamburaši nastupaju na svim školskim programima

Sambotelski dan ružičastih majic

„Stop nasilju, okreni se prijateljstvu!”

Ružičaste majice, ružičasta dekoracija i ružičasti obrazi su krasili cijeli dan aulu sambotelske Hrvatske škole i čuvarnice Mate Meršića Miloradića, 24. februara, u srijedu. Ružičaste želje i pozitivne poruke napisane u ružičasti karton-majica kot “Stop nasilju, okreni se prijateljstvu”, ali „Trend je biti frend!” kot i „Nemoj probleme rješavati šakom, već raspravom lakom!” pokazale su u jedan smjer da prestane agresija, samo od sebe razumljivo i svakarčkova negativna sila i pritisak po svitu.

Povidajki pripada i to kako se je 2007. ljeta u Kanadi oblikao dičak u ružičastu majicu u podršku svoje mame, ka se je obetažala u raku na prsa, a za ti čin su ga školski tuvaruši ismijavali, izložio se je napadu i verbalnom nasilju. U solidarnosti, drugi dan su i prijatelji dičaka na se oblikli ružičastu pratež. Deset ljet kasnije je zadnju februarisku srijedu Hrvatski sabor proglasio Nacionalnim danom borbe suprot nasilja. Ta se dan obilježava i u brojni škola Hrvatske. Tako su zadnji dani prošloga miseca potekli i u sambotelskoj ustanovi pri toj temi, u aktivnom razgovoru s dicom, napuhali su se baloni, a u djelaonica

Ružičasta školska ekipa

S ravnateljicom Editom Horvath-Pauković Vivien Huszár i Zalán Szalai

su se narodili panoi i crteži, kot i povidajke, kako pobijediti i odrnuti od sebe nepravilno i grubo ponašanje, ne samo u školi, nego i doma. „Ideja za održavanje toga dana je došla od kolegice Klare Marić. Zvana toga, bila je to tema i na početku školskoga ljeta na usavršavanju pedagogov. Zato sam se i veselila ovoj akciji. Poslali smo poruku roditeljem da mislimo da je to i za nas važna tema. Jako sam zadovoljna, kad divičicam ne more biti problem ružičasta farba, ali za dičake nisam bila sigurna da će si oblikli ružičastu majicu, još i oni „zločestije kategorije”. Čula sam i

Djelaonica s učiteljicom Klarom Marić u 4. razredu

to da od jutra jur jedan drugoga upozoravaju, koji je dan i na što sve moramo paziti”, rekla je ravnateljica Edita Horvath-Pauković, ka je pozvala i uključila u ružičasto-gibanje i dicu iz čuvarnice da farbaju srca, moljaju na papirnate majice. S predavačicom Katalinom Kopf, voditeljicom Regionalnoga centra za upravljanje s krizami u zapadnoj Ugarskoj, učenici su imali zanimljive minute. Vivien Huszár i Zalán Szalai, školari 4. razreda, povidali su i pred mikrofonom tajnu, kako su mogli zbantovati brata, sestru ali uprav starinu, ali su se naučili prositi i oprošćenje. Vivien je prlje rado imala ružičastu farbu, ali danas manje, a Zalán prez problema si je oblikao majicu ku mu je posudila sestra. Ružičastomu danu jednako su se veselili učenici, a naravno su se rado fotografirali i u majici ku su toga dana gizdavo nosili, znajući da njev čin daje pravo i na važnosti.

Tiho

Od kraja svibnja privatni vlakovi iz Budimpešte za Jadran

Nakon uspješnog lanjskog ljeta – prosječna iskorištenost vlakova bila je preko 90% – privatni vlakovi iz Mađarske i ove godine prometuju do hrvatskog Jadrana, ali umjesto Csrne polaze iz Budimpešte. Cijena vozne karte iznositi će 22-30 eura.

Riječ je o prvoj privatnoj redovitoj liniji koja je nakon Drugog svjetskog rata uspostavljena između Mađarske i Rijeke. Dobro je prošla testna faza pa će češki Regiojet i ove godine pokrenuti noćne vlakove iz Praga za Rijeku i Split, ali ovaj put kroz Budimpeštu. Prvi vlak na liniji Prag-Brno-Bratislava-Budimpešta-Zagreb-Rijeka/Split polazi u petak, 28. svibnja 2021. godine. Regiojet je najavio kako će se vozne karte prodavati već od veljače, dok su cijene na razini lanjskih, od 22 eura za vagone sa sjedalima te 30 eura za vagone za spavanje. Vlakovi imaju autobusnu vezu u Rijeci, Splitu i Gračacu, pa se tako lakše stiže do željene destinacije za odmor na hrvatskoj obali od Istre do Du-

brovnika. Vozni red vlakova sličan je lanjskom, s polaskom iz Praga oko 17 sati, iz Brna i Bratislave u večernjim satima te prije ponoći iz Budimpešte. Dolazak u Zagreb i Rijeku je sutradan ujutro, a u Splitu u ranim poslijepodnevima. U lipnju i rujnu vlakovi prometuju tri puta tjedno s polascima iz Praga i Budimpešte petkom, nedjeljom i utorkom, a iz Hrvatske subotom, ponedjeljkom i srijedom. U srpnju i kolovozu vlakovi svakodnevno voze u oba smjera. Regiojet vlakovima upravlja u suradnji sa svojim tradicionalnim partnerima, Hrvatskim željeznicama i mađarskom tvrtkom Continental Railway Solution Kft.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA

Mađarski premijer Viktor Orbán pozvao je na stvaranje novog saveza desnih europskih stranaka nakon što je njegov Fidesz izašao iz Europske pučke stranke (EPP), najveće političke grupacije u Europskom parlamentu. Članstvo Fidesza je suspendirano 2019., te je 12 zastupnika napustilo najveću političku skupinu desnog centra u Europskom parlamentu.

Novo krilo europske desnice koje je zamislio Orbán pružit će „dom za sve europske građane koji ne žele migrante, multikulturalizam, koji nisu ovisni o LGBT maniji, koji štite kršćanske vrijednosti i poštuju nacionalni suverenitet“.

PEČUH

Uprava škole Miroslava Krležu na svom Facebook profilu roditeljima svojih učenika obratila se ovim riječima: „Ovim putem Vas želimo obavijestiti da je u okviru naše dobrotvorne akcije stradalima u potresu prikupljeno 182 830 forinti + 5 eura. Ista je svota danas uplaćena na račun Hrvatske državne samouprave. Presliku uplatnice smo dostavili Roditeljskoj zajednici.“

PAPA FRANJO POSJETIT ĆE BUDIMPEŠTU

„Nadamo se da će Vaš posjet biti veliko ohrabrenje i duhovna potvrda za sve nas i buduće sudionike Euharistijskog kongresa“, navodi se u priopćenju, koje potpisuju ostrogonsko-budimpeštanski nadbiskup i primas Mađarske kardinal Péter Erdő i predsjednik Mađarske biskupske konferencije András Veres. Međunarodni euharistijski kongres također je izdao priopćenje u kojem se navodi kako je Sveta Stolica službeno objavila da će papa Franjo posjetiti Mađarsku. 52. Međunarodni euharistijski kongres održava se između 5.-12. rujna 2021. godine u Budimpešti. Sveti Otac u glavnom gradu Mađarske sudjelovat će na završnoj priredbi kongresa.

U vančaskoj školi

Dani hrvatskoga jezika obilježeni su i u školi na bajskej Vancagi, rekla nam je učiteljica hrvatskoga jezika i književnosti Mirjana Šibalin. Ona predaje u sedmom razredu te nam je poslala nekoliko fotografija. Rekla nam je kako su u sklopu obilježavanja Mjeseca hrvatskoga jezika planirani brojni programi i projekti, ali se tek dio mogao ostvariti. Ovoga puta s učenicima sedmog razreda izradili su više plakata na različite teme vezane uz hrvatski jezik, kulturu, ali na žalost zbog uvođenja digitalne nastave nisu u prilici završiti svoj rad kako su planirali. Na priloženim plakataima vidi se kako su djeca stjecala znanja o glagoljici, Baščanskoj ploči, učila hrvatsku himnu, Preradovićeve stihove i potpisala se glagoljicom.